

اقتباس و نگارش مهدی پیشوائی

نقش شیعه در سقوط حکومت بنی امیه

﴿ مبارزات و انقلابی‌های شیعیان از اهرمهای شکست امویان بود .
﴿ چگونه تکیه بر نیروهای منحرف ، موجب شکست قیام
یحیی پسر زید شد ?

عیاسیان از سال ۱۰۰ هجری آغاز به دغوت مردم جهت مبارزه با امویان و باران و رفای نیروهای طرفدار عیاسیان تشکیل حکومت عباسی کردند (۱) آنان اصلی عملیات را برای آنان ترسیم نمودو در طول حکومت امویان بعمل آورده بودند بهره برداری کردند از آن طریق نماینده از شیعیان جمع آوری کردند از خمس اموال را و انقلابی‌های شیعیان ، از اهرمهای شکست حکومت امویان بود . عیاسیان در آغاز کار ، عدهای خود را زیرپوش خونخواهی خاندان پیامبر جلب رضایت آنان پنهان ساخته و یعنوان پشتیانی از خاندان رسالت ، به پا خاستند و بدینوسیله محبت و حمایت بسیاری از مسلمانان را که خواستار تقویض خلافت و رهبری جامعه اسلامی به خاندان پیامبر (خاندان هاشمی) بودند ، کویزه طرقداری ایرانیان را جلب نمودند . (۲)

این مطلب نشان می‌دهد که عیاسیان تا چه حد ، تکیه بر نیروهای شیعیان را راهت ادامه عملیات خود لازم می‌دانستند ؟ از این گذشته « محمد بن علی » دو نقطعه را برای مرکزت حکومت و عملیات « محمد بن علی » عباسیان را مناسب تشخیص می‌داد که هردو از مرکز

۱ - الاخبار الطوال : دینوری ص ۳۳۴

دو جنبش سیاسی :

در تاریخ ۱۰۵ هجری « هشام بن عبد الملک » بخلافت رسید ، در زمان حکومت وی ناحیه شرقی فلکو حکومت اموی ، شاهد دو حرکت سیاسی برضد این حکومت بود : یکی جشن سیاسی و زیرپوشی عیاسیان ، و دیگری نوشت آشکار و مسلحانه علیایان . این دو حرکت سیاسی و زرده‌گوئه انشا و مقابله از طرف حکومت اموی بود . ولی چنانکه اشاره شد از نظر خلف ، مشی سیاسی و تاکتیکی هائی که انتخاب کرده بودند ، با هم فرق داشتند زیرا عیاسیان روش سیاسی احتیاط‌آمیزه عملیات سری ابرگزیده بودند و از رویارویی آشکار با دشمن خود داری می‌کردند و همچنین بودند تا از فرمودهای نهاد حکومت بیش می‌آورد ، استفاده نمودند . ولی علیایان معتقد به انقلاب سلطانه و آشکار بودند و در این زیسته ، سازشکاری و محافظه‌کاری را مردود می‌دانستند و چون از مکتب شهادت تقذیب می‌کردند ، از کشته شدن و شکست ، بالک نداشتند و در اولین

- ۲ - الفخری ص ۱۱۵ به بعد (نوی عباده عباس معروف)
- ۳ - محمدبن علی بن عبدالله بن عباس
- ۴ - ابو جعفر المنصور : جو مرسی ص ۴۷
- ۵ - تاریخ سیاسی اسلام : حسن ابراهیم ج ۲ ص ۱۲

فرصت ، نیروهای گرد آورده با نیروهای اموی در میدان جنگی نبرد می‌پرداختند . در اینجا برای آنکه بدانیم حکومت اموی چقدر از نیروهای انقلابی شیعه و حشمت داشتند ، خویست به سند تاریخی زیرنویجه کنیم :

هشام بن از تصدی خلافت ، شخصی بنام « خالد قری » را حاکم قرارداد ، خالدیا بنی هاشم خوش‌فترزاری می‌کرد ، ولی یکی از هوداران هشام طی نامه‌ای به وی هشدار داد و اعلام کرد که چنین رفتاری با شیعیان خطرناک است . وی در نامه خود چنین نوشت : « بنی هاشم تادریز از گستگی می‌مردند بطوری که نهادت آرزوی هر کی از آنان تأمین معاشرخانواده خویش بود (۶) ولی از وقتی اکه خالد ، حاکم عراق شد و آنان را مورد بذل و پیشنهاد قرار داده ... توپیت شده به فکر تصاحب خلافت از اهاده ! هشام بن از دریافت این اگزارش ، خالد را بر کار کرد و نویسنده نامه را به جای وی منصب نمود ، او شروع به اعمال فشار و زجر و شکجه در مورد شعبان و بنی هاشم کرد بطوری که هر کس علاقه‌ای بخاندان هاشمی داشت ، اورا بازداشت نموده در شهر « واسطه » زندانی می‌کرد . (۷)

انقلاب زید بن علی :

دور اس نهضت‌های شیعیان در این دوره نیام « زید بن علی » (ع) (فرزند امام چهارم) قرارداشت که تباپا پنجه‌های از فقر سیاه در کوفه برضد حکومت ستمگر هشاد قیام کرد . (۸)

ورق بزند

یکنخه مورخان زید از نظر علم ، زهد ،
شجاعت ، تقوی ، بخشندگی ، و دینداری ،
از بزرگان و چهره های سرشناس خاندان
عائمه بود (۹) «شیخ ابو زهره» می گوید
«آراء و عقاید زید ، از آراء و عقاید علی
بن ابی طالب (ع) که در «سیان همه مردم
پیش گردیده بود الهم گرفته شده بود» (۱۰)

پاتوجه به این امتیازات و پیروزی گهای زید ،
شام از قیام او فوق العاده و حشت داشت
ومصمم بود که باشدت با خطرات اول مقابله
نماید بطوری که هنگامی که زید بمغلوب
فرام ساختن مقدمات انقلاب ، وارد شهر
کوفه شد ، هشام طی نامه ای خطاب بحاکم
عران نوشت: «اجازة نده زیدحتی پیکساعت
در کوفه بماند زیرا او فردی سخنور و دارای
پیانی گیرا و زبانی شیرین است و اهل عراق
پیش از هر کس مجذوب وی می شوند...» (۱۱)

منکران حق ما دعوت می کنم . » (۱۲)
شکست انقلاب فرید :
بعضی از سران عباسیان نسبت به بیرونی
انقلاب زید ، اطمینان نداشتند و در مردم
بی و فائی مردم کوفه به وی شهادت میدادند
و در این زمینه بهی و فائی آن در باره امر
مؤمنان (ع) و دوفوز نه با غلط اینها
می کردند ولی زید به پیروزی خود اطمینان
داشت و معتمد بود که شرایط سپاه و انقلاب
او بهتر از شرایط زمان امیر المؤمنان (ع) او
پیشوای دوم سوم است . » (۱۳)

اما در هر حال انقلاب زید با شکست
روبرو شد و در ماه صفر سال ۱۴۲ هیشاهادت
رسید (۱۴) در ساعت شکست وی در میان
مؤمنان اتفاق نظر نیست ، برخی دیگر
نیز و مندی حکومت اموی در زمان
هشام (۱۵) و گروه دیگر ، بی و فائی و عدم
بشنایانی مردم کوفه راعل شکست انقلاب
او معرفی کردند . » (۱۶)

قیام یعنی پسر زید :
پس از شهادت زید ، فرزند او یعنی ، پسر زید
حکومت اموی کیام کردو لی چون خودداری
کوفیان را از پیشیانی پدر خود دیده
بود ، خراسان زام کراقلاب سقار دارد ولی
متأسفانه یعنی نیز مانند پدر رشد خود ،
پس از نبردی خوبین و حمامه آفرین در سال

۶ - این فشارهای از طرف حکومتیای وقت سنگر بر بنی هاشم تحمیل شده بود و
هدف از آن تضعیف شیعیان بود

۷ - الاخبار الطوال ص ۳۳۹

۸ - الفخری ص ۹۶

۹ - مدولت گذشته ص ۹۵

۱۰ - الامام زید شیخ ابو زهره ص ۱۱۸

زره رسید گل اشان ، بیمار آزادی
ز لاله گشت چرا غان ، دیوار آزادی
تفنگ قامت خلق ، از فشنگ توده دل
بروی دوش وطن ، پادشاه آزادی !

ز مشت محکم دهقان و کارگر بشکست
دزی که بود چو محکم ، حصار آزادی
چو قلب مقندران ، تیر انتقام شکافت
به قلب زد سه اقتدار آزادی !

بیشتر راحت و بستان امن و باغ رفاه
شکننه اند همه در کنار آزادی !

بدای به روز ستمکار خصم نوع بشر
خوشای به روز خوش و روزگار آزادی
دلا و ران ! همه باهم بجهود بر خوبی
زهی مقاومت پایدار آزادی !

۱۲۵ به شهادت رسید . » (۱۸)
اگر علت شکست انقلاب زید کامل اروشن
نیست ، اما مهمترین علت شکست یعنی
روشن است ، و آن ، تکیه بر نیروی بیگانه
و «النقطاط عملی» بود زیرا به گفته
مؤمنان ، اوردنبرد با امویان ، به گروه
«محکمه» که شاخه ای از «خوارج»
بودند ، تعامل نشان داد و همین امر ،
موجب داسردی شیعیان ازاو گردید زیرا
برای شیعیان قابل تحمل نبود که شخصی

مانند یعنی به گروه ای تکیه کنده از جدا
و علی بن ابی طالب (ع) بیزاری
می جستند (۱۹) و سرانجام او را بشهادت
رسانیدند .

علت شکست یعنی ، این درس را بهما
ایرانیان می آمزد که در تداوم انقلاب
خود ، استقلال خویش را حفظ کنند و از هر
گونه گواش بیش مکتبی و تکیه برشق یا
غرب بپریزیم ، و گرنه بر انقلاب بزرگ
ما همان روز که بر قیام یعنی رفت !

- ۱۱ - تاریخ یعقوبی ج ۳ ص ۶۵
- ۱۲ - تاریخ طبری ج ۸ ص ۲۶۷
- ۱۳ - الامامه والسياسة ج ۲ ص ۱۳۰
- ۱۴ - الاخبار الطوال ص ۳۴۵ - مقاتل الطالبین ص ۱۳۷
- ۱۵ - الامامه والسياسة ج ۲ ص ۱۳۰
- ۱۶ - مروج الذهب ج ۳ ص ۱۴۰ - مقاتل الطالبین ص ۱۳۷
- ۱۷ - نظریات دیگری تیز درزه میهان علت شکست انقلاب زید ابراز شده است (الفرق
بین الفرق : بغدادی ص ۲۵ - المآل والنخل : شهرستانی ج ۱ ص ۲۵۲
- ۱۸ - تاریخ طبری ج ۸ ص ۳۰۰
- ۱۹ - مقاتل الطالبین ص ۱۱۳

بیشین را ازدست داد وزمزمه کم بود گوشت و نان و روغن و پودر لباس شوئی بلند شد و اعتمادها و کم کاریها و تمحص متی برای گرانی و نکسند و عدم ورود لوازم آرایش ...، چه بلاتی بر سرمهت و انقلاب آبوده است و چگونه مجال سازندگی را ز دولت و ملت سلب کردند و چنگ و گیر و در گیریها و حتی زمزمه جدایهای بربا کرده است که پس از گذشت یکسال نیم از انقلاب فرست رسیدگی به امور و مجال بازسازی کشور و نمودار ساختن چهره راستین انقلاب را به دولت و ملت نیمیدهد.^{۱۹}

راستی اگر تعامی ملت مارنج لازم و آمادگی و تمرین کافی برای این پیروزی عظیم دیده بودند، آیا وضع ما چنین میشد؟ و سرانجام پیروزی ما و کشورما چنان بود که امروز میبینیم. هرگز امید است که بیشتر بخود آئیم و یکبار دیگر با حدت و یکپارچگی به نبرد مشکلات برویم.

آرایین سنت آفرینش است که پیروزی نهانی عمواره نصیب مردان خود ساخته و فداکار و مبارزو پرتوان و نستوه است، و درهمه انقلابهای اصلی و مذهبی این سنت جباری است، به رای انقلاب عظیم جهانی و ظهور مهدی (ع) که تکامل یافته ترین انقلاب جهانی و برای پیاده کردن دستورهای آسمانی اسلام در سراسر جهان بوسیله حجت خدا است که خصیت‌های ارزش‌دهنده انبیاع از آدم (ع) و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و حضرت محمد (ص) دارد، این سنت بنحو احسن جاری است و این انقلاب شرایط ویژه‌ای دارد و رکابزنی در کار آن حضرت و گردآمدن زیر پرچم امام زمان، نیز ویژگیهای دارکد که از جمله اش آمادگی روحی - فکری و فرهنگی، تکامل افکار و اندیشه، تکامل علوم و صنعت و در عالم است.

آرای و پس از آزمایش‌های مشکل و امتحان شاق و آمادگی لازم مردم خواهد آمد.

وحر است آن نمیکند. و مثل ثروت باد آورده است که بزودی برباد خواهد باد تاریخ پسر، شواهد گویائی در این زمینه دارد. و قرآن کریم نمونه‌هایی از آنها را برای پند و عبرت و برای آموزش صحیح امت اسلامی که همواره باید باسدار جان بر کف انقلاب مقدس قرآنی و اسلامی اش باشد^{۲۰} نقل کرده است.

قوم مستضعف موسی، که تمام پیروزی عظیم خویش را با عجز بست آورده بودند و برای هر مشکل بست بدامان موسی میشد، که معجزه کن و از خدا بخواه که آب و نان، گوشت، عدس و روغن و نخود و لوبیا و حتی سیر و پیاز از آسمان بدهد ... آن پیامبر دلسوزهم چنین میکرد و همه چیز با معجزه حل میشد سرانجام تن پروری و عیاشی و همه چیز را بدون زحمت بست آوردن، سپاه از دست دادن روح سلحشوری و ایثار و فداکاری شد و باعث شد که آنان خیلی سریع شکست بخورند و به تغیر قرآن مارک "فریبت عليهم الذلة و المسکنة و باتسوا بغض من الله ...". بر پیشانی شان زده شود. چرا که سرنوشت ملت تن پرور عیاش چیزی جز این نیست.

نازیرو رده تنعم نبرد راه بدوست عاشق شیوه زندگانی را که در این بلاکش باشد

در این انقلاب عظیم ملت ایران با همه فداکاری و گذشت و دادن شهیدان فراوان و مجرح و معلول و ... پیروزی عظیم بست آورده بود این حال این پیروزی خیلی زودرس بود و در واقع با آنکه برای بست آوردن استقلال بهای سنتگی پرداخته، مع الوصف فداکاری لازم و گذشت و فراز و نشیب زیادی ندیده و به تنگی کافی ورزیدگی لازم بودست نیاورده بودند!

لذا دیدیم که چه زد و حدت به تفرقه و تشتت گرانی و تجزی و گروه گرانی جای تشکل و اتحاد را گرفت و مردم روح ایثار و فداکاری برای حفظ میدهد. جانشانی و فداکاری برای حفظ

پس تمرین هاوفراز و نشیب و آزمایش‌ها لازم است که خود خانم پیروزی و بیقاء و استمرار انقلاب می‌باشد ...

اما باقر (ع) در پاسخ سوالی که میرسیدند امام زمان کی ظهور میکند. متی یکون فرجکم؟ فرمود: هیهات هیهات ... هیهات ... لا یکون فرجا حتی تغیرلوا تم تغیرلوا تم تغیرلوا حتی پنهان الله تعالی بکم الکرد و بقی الصفو. ثم قال ام حسین ان ترکوا ولسا یعلم الدین جاعدوا منکم و لعله العابرین (۱)

فرمود: بکجاست کجاست. فوج و ظهور حضرت تحقق نمی‌پذیرد مگر اینکه افراد جامعه غربال شوند تا فرادتیره قلب طرد شوندوپاکان و صالحان باقی بمانند خداوند می‌فرماید: آیا گمان کرد ماید شما هاراها خواهیم ساخت و مجاهدان و برد باران شناخته تغواهند شد؟

امام حادی (ع) فرمود! "قائمه موعود بسوی شعبانیاز گشت نمی‌کند مگر آنکه مرمد" (بوساطه غیبی طولانی) از آمدن او مایوس شوند. نه بخدا سوگند نمی‌آید مگر آنکه تیک و بید شما از هم جدا شدند سوگند کوناگون و قرار گرفتن در جهان طوفانهای و گرد؛ ادھای تاریخی و سیاسی زندگی است که ملتی را می‌سازد، پیروز ورد، رشد و دهد، آگاهی می‌بخشد و کار کشته و پر تجزیه بار می‌ورد و آماده کارزار و نبردهای سخت می‌سازد.

* * *

پس از عبور از این‌همه کوران‌های سهمگین و شکل و پیش سرگذاردن مشکلات و ناسایانهای است که ملتی ورزیده می‌شوند و با اداران راستین انقلاب مهدی و جانبازان عذر مقدس او خواهند شد.

ولی اگر ملتی، انقلابی رامفت و از این بدست آورده، مفت و ارزان هم از دست می‌گردد و کرده ممکن است انقلاب آخرین سلاح نبوت و آخرین ذخیره الهی و حجت خدا را که نیز عادی و دست کم بکرند و سست و ساده بشمارند

(۱) منتخب الاترس ۱۴ ویست چهارحدیت در این زمینه وارد شده است